

FOLK OG LAND

NR. 3 — 15. ÅRGANG

LØRDAG 5. FEBRUAR 1966

LØSSALG 1 KRONE

Reidar Meland,
Nedre Holmest. 2
Stavanger 923

RALPH HEWINS:

Ralph Hewins versus Benjamin Vogt

Det springende punkt i debatten om Quisling er «9. april». Det var på denne dag hans navn først fløy ut over hele verden og i løpet av en uke var det blitt et pseudonym for forræder. THE TIMES brukte det i den betydning 15. april og selv formet jeg uttrykket helt uavhengig i DAILY MAIL 21. april da jeg var isolert på Namsosfronten.

Som Vogt ganske riktig bemerket (side 10): «Allikevel hadde ikke disse forhold vært tilstrekkelige til å gi hans navn hevd i internasjonal sprogbruk, hvis det ikke hadde vært for klangen i stavemåten i dette sjeldne familienavn. «To quisle» blir på engelsk et onomatopoietikon.» Naturligvis festet propagandister seg ved denne «klang» og det var helt forsvarlig i en krig på liv og død. Men historikere har ikke rett til å forhåndsdømme noen.

Som jeg skrev (side 215): «Hvis Vidkun Quisling ikke var noen nazist, ingen konspirator mot sitt eget land, ingen tysk marionett og ikke hadde noen andel i den tyske invasjon, hvorfor trådte han da plutselig frem på scenen? Det er det sentrale spørsmål i debatten om Quisling, for hvis han ikke var noen forræder da han holdt sin kringkastingstale, så var han aldri skyldig i høyforræderi. Hvis han ikke begikk høyforræderi 9. april, så er resten av hans karriere bare en epilog. Hans etterfølgende feiltagelser, kompromisser, feilbedømmelser og handlinger av svakhet står det fritt å kritisere, men det berettiger ikke noen anklage om forræderi.» Dette forblir min tese selv etter at millioner av norske ord har rakk ned på mitt «makkverk».

Et stort fremskritt har det vært siden boken min kom i april og snart ble drevet bort fra norske bokutvalg gjennom den mest skammelige kampanje mot ytringsfriheten i fredstid i Norge. Quislings karakter som privatmann er blitt rensket og den tilgrising som aktoratet etterlot i 1945 har løst seg opp. Dette gjør det lettere å nærme seg emnet uten affekter og med den tilbørlige histo-

I denne artikkel analyserer herr Hewins, forfatteren av den opposisjonelle biografi «Quisling — præphet without honour», den nye bok av Benjamin Vogt «Mennesket Vidkun og forræderen Quisling».

riske objektivitet som begivenheter som hendte for 25 år siden tilsier.

Professor i europeisk historie ved Oslo universitet, Magne Skodvin skrev i THE TIMES (11. august): «Han (Quisling) hadde utmerkede manerer, nøysomme vaner og en markert motvilje mot enhver personlig ekstravaganse. Hans skoleresultater var fremragende, han ble faktisk uteksaminert fra Den militære Høyskole med beste karakter som noensinne er gitt. Det var ingen spor av noen kjærlighet til vold eller uærlige tendenser i noen del av hans liv — bortsett fra hans politiske aktivitet.»

Nu følger herr Vogt professor Skodvin i forsøket på å bevise at «forløpet av tid gjør det lett å fremheve hans (Quislings) private rettskaffenhet for å kullkaste kjennelsen om hans politiske nedrigheit.» På omslaget av Vogts bok pranger spørsmålet «Hvordan kunne en så høyt begavet mann som Quisling bli landsforræder?» Det er et uærlig spørsmål og herr Vogt går ikke fullt så langt som professoren i å hevve Quislings «private rettskaffenhet» til skyene. Men likevel reduseres striden nu til et spørsmål om historiske kjensgjerninger.

Hvilke kjensgjerninger aksepterer så herr Vogt?

Naturligvis ventet jeg ikke at han skulle følge de kjensgjerninger som jeg påberopte meg for mine teser. Når alt kommer til alt så avferdiget herr Vogt meg som en historieforsker og klodrian, en spekulant i løgn i likhet med spekulasjoner i sadisme, masokisme og pornografi. Det ble også sagt at jeg var tilsalgs (FARMAND 1. og 8. mai). Man kan derfor forstå min forbauselse ved å opp-

Ralph Hewins.

dage at han ikke bare følger opplegget i min bok frem til april 1940, men gjentar kjensgjerningene! Han til og med siterer meg når det gjelder kjensgjerninger (s. 88)! Fortsetter det slik, må jeg snart ta tilbake min uttalelse (s. 18) om at «individualisme får nordmennene til å avsky å innrømme at de noensinne har tatt feil!»

På aller første side av teksten forkaster herr Vogt det utslitte aksiom at Quisling tok del i den tyske invasjon: «Jeg har hellet til Skodvins oppfatning, og har tidligere ved flere leiligheter gitt uttrykk for at Quisling ved invasjonen handlet på egen hånd og i strid med de bestemmende tyske myndigheters ønske.» Hva er det så vi diskuterer?

I tillegg skrev dr. philos. Olav Riste fra Forsvarets krigshistoriske avdeling i THE TIMES LITERARY SUPPLEMENT (6. mai): «Quisling ble overrasket av den tyske invasjon og av den åpenbare grunn: tyskerne delte ikke Mr. Hewins' høye mening om Quisling og fant ingen grunn til å risikere hemmeligholdelsen av We-

serübung.» Akkurat: Quisling var ingen quisling.

Herr Vogt bemøyer seg faktisk med å sitere feltmarskalk Wilhelm Keitel: «Så vidt jeg vet, brakte Quisling ikke med seg noen planer til Berlin i desember 1939 — Han snakket bare om den politiske situasjon i Norge. Jeg har aldri sett en militær Quislingplan.» (Side 143.)

For ytterligere å understreke det, tilføyer herr Vogt: «Quisling har derfor ikke kunnet ta initiativet til Hitlers okkupasjon av Norge.»

Jeg gjentar: Hva er det vi diskuterer? Hovedbeskyldningen mot Quisling har styrtet sammen på basis av uttalelser fra fire uavhengige norske historiske autoriteter, av hvilke to (Skodvin og Riste) er utpekt av Utenriksdepartementet til å «svare på» min bok. Hva er det å svare på? Quisling og jeg har samtidig fått æresoppreisning av fremtredende norske autoriteter.

På grunnlag av sitt eget vitneprov skylder herr Vogt meg en unnskyldning. T. K. Derry, forfatteren av den halvoffisielle historie om «The Campaign in Norway» burde også ta tilbake avsnittet: «Han (Quisling) har dobbelt betydning i forbindelse med Weserübung, fordi han fremholdt utsiktene til samarbeide med forræderske nordmenn, noe som fikk planen til å se mindre dumdrigtig ut, og fordi han direkte påvirket Hitler til å favorisere en slik plan ved sin påstand om at britisk intervensjon i Norge var umiddelbart forestående.» Ikke en eneste nordmann er hittil blitt dømt for forræderi 8.—9. april (noe herr Vogt unnlater å nevne) og «Quisling har derfor ikke kunnet ta initiativet

til Hitlers okkupasjon av Norge.» (Vogt, s. 145.)

Mr. Derry har alt begynt å klatre ned. Det verste han kunne finne å si om Quisling da han anmeldte min bok (DAILY TELEGRAPH 15. april, delvis sitert i VERDENS GANG 24.) var: «Den tyske okkupasjon gav ham derfor en enestående anledning til å tilby sin tjeneste som statsminister eller (senere) ministerpresident som kunne være mellommann som offiselt godkjent autoritet mellom de tyske okkupasjonsstyrker og hans ulykkelige landsmenn.» Dette er noe helt annet enn å «tilskynne til» den tyske okkupasjon (som han ble dømt for) eller høyforræderi.

Mr. Elwyn Jones, den britiske anklager i Nürnberg, burde også tilbakekalle den oppfatning han gav uttrykk for under forhandlingene: at Quisling var «erketypen på en femtekolonist» og «personifikasjonen av perfiditet» — uttalelser som siteres av herr Vogt i tredje avsnitt av hans første kapittel.

Historien om «9. april» må skrives om, slik som jeg har påbegynt det i min egen bok. Som jeg sa (s. 10): «En uhyre omfattende litteratur har fremkommet på norsk og andre sprog om Quisling og hans tid siden han i all hast ble henrettet foran en glennende flokk på gamle Akershus festning i Oslo i løpet av de små timer 24. oktober 1945, men mesteparten av det er ensidig og det samme gamle «bilde» av Quisling finner atter og atter vei til trykken uten å være tilstrekkelig underbygget i lyset av overfloden av nye bevis.»

Hovedmassen av herr Vogts bok handler om Quislings karriere før «9. april» og etter alle de hårde ord som han har hatt å si om mitt arbeide er jeg overrasket over å finne til overflod bekræftelse på min egen tese, nemlig:

«Det var ingen rimelig balanse hos det norske venstre mellom sosial rettferd og nasjonal selvoppholdelse, og forsvaret for Quisling bygger i stor utstrekning på det argument at det norske venstre ikke bare var uvillig til å

(Forts. side 2.)

RALPH HEWINS -

(Forts. fra side 1)

ruste, men faktisk også var samfunnsoppløsende — — — Fordi hans erfaringer i Sovjetsamveldet hadde vist ham at bolsjevismen var den farligste utfordring til den vestlige sivilisasjon, og fordi venstre ignorerte dette og faktisk understøttet bolsjevismen, ble Quisling i stigende grad trukket over mot høyre. Det konvensjonelle høyres svikt når det gjaldt på tilstrekkelig måte å stille seg i opposisjon til sosialistene puffet Quisling over i en ekstrem posisjon — — — Man burde sympatisere med en bra mann som tok feil av veien.» (Omslaget av min bok.)

Her er noen eksempler fra Vogts bok:

«I motsetning til tyskerne var jo Quisling en av oss selv. Vi måtte derfor skille ham ut som noe helt eksepsjonelt. — — — Quisling måtte vi identifisere med ondskaper og fordervelsen for å kunne skille ham ut fra våre egne. I tillegg kom da dette at jo svartere vi kunne male ham, jo hvitere kunne vi betrakte oss selv.» (Side 10.)

Sammenlign mine ord: «Det svertede spøkelse Vidkun Quisling skaffer en nyttig kontrast til de lyserøde engler» (s. 14), og «Quisling måtte gjøres til den største og mest fremtredende forræder siden Judas Iskariot. Det har alt sammen blitt en del av norsk folketro.»

Jeg skal ikke gå irecte med herr Vogts kapitler om Quislings hjemlige bakgrunn i Telemark og jeg er rede til å akseptere at han ikke skjøt bjørner der, skjønt jeg har forstått det slik at han drepte noen senere i Russland, rimeligvis til gryten. Heller ikke kritiserer jeg beretningen om hans tidlige militære karriere. Den isolerte begivenhet med at han slo en skolekamerat som svek ham kan fortolkes på mange slags måter av psykiatere og det er nytteløst å forfølge denne trivielle sak. Hele tyngden av vitneprov om hans ungdom understreker hans snillhet og hjelpsomhet.

Som herr Vogt sier: «Som norsk militærattaché var det hans oppgave såvidt mulig å holde seg orientert om hva sjefen for den røde armé foretok seg», nemlig Leo Trotsky, som hadde langt mindre militær trening enn Quisling. Hva absurd er det ved at Trotsky sier til Quisling, den norske generalstabespert på Russland, noe slikt som «De skulle vært min generalstabssjef»? Så langt fra å være et «H. C. Andersen-bilde» så er hendelsen meget sannsynlig.

Og hvorfor trekke inn konsul Jonas Lieds navn i denne forbindelse i den hensikt å redusere Quisling gjennom sammenligningen? Etter hva jeg kjenner til Lied, ville han gi Quislings karakter og dyktighet i denne periode sin største anerkjennelse.

Og hvorfor tilskrive Quislings «nordiske» idé Houston Stewart Chamberlain eller Fredrik Prytz når Eilert Sundt (1817—1875) i Norge, Tegnér i Sverige og andre fremragende skandinaver hadde lagt frem de samme tanker langt tidligere? Som jeg sa (sidene 78—79): «En nasjonalistisk nordisk bevegelse i Norge var like gammel som Eilert Sundt» og «Quislings ideologi var bygget ikke på tysk nasjonal-socialisme, men var rotfestet i hundre år gammel norsk tradisjon.» Selv Vogt innrømmer: «I Norden hadde vi vår egen form for denne historieomskrivning, den hvor egne prestasjoner blir hevet opp til skyene og andres nedvurdert. — — — Et visst faktisk grunnlag var der jo naturligvis for denne nordiske vurdering av egen innsats i verdensutviklingen. Britene administrerte på den tid en fjerdepart av alt landområde.» (Side 45—46.)

Så langt fra at «disse år i Finland er uskrevne blad i Quislings liv» (Vogt, s. 50), så var denne periode av den aller største betydning i Quislings formdannende periode, som jeg utførlig påviste i mitt kapitel 6 «Object Lesson» (Anskuelsesundervisning). Som herr Vogt selv sier var Quisling «kontaktmann for russiske forhold» og en kan vanskelig tenke seg en mere ansvarsfull oppgave for en nordmann den gang i morgendemringen til den russiske revolusjon som fremdeles ryster verden og når fremtiden til Nord-Norge og Svalbard fremdeles var usikker.

Som herr Vogt sier, så gir minister Andreas T. Urbye «ham et meget godt skussmål» (i retten 1945) og når alt kommer til alt, så var Urbye juridisk rådgiver for den norske regjering under bruddet med Sverige og senere doyen for det diplomatiske korps i Moskva. En kunne vanskelig få en mere verdifull norsk anbefaling, men Quisling fikk den! Som Vogt sier (s. 54): «Quisling hadde Nansen møtt på sine gjennomreiser i Helsingfors, og han hadde sikkert allerede da kunnet dra nytte av Quislings kunnskaper i russisk.» Hvorefter den historiske forbindelse mellom Quisling og Nansen begynner.

Hva Vogt utelater er enhver henvisning til den «an-

skuelsesundervisning» som Quisling fikk i Finland om «hvordan et lite, nordisk land kunne holde vekk en mektig nabo og sikre sin uavhengighet» (min. s. 41) — en pinlig sammenligning» for nordmenn!

I Sovjet-Russland fant herr Vogt selv at «jeg har ikke annet enn godt å fortelle om samværet med Quisling dengang, både på kontoret og privat». Han var «effektiv nok».

På side 59 drøfter herr Vogt hvorfor Quisling ikke fikk en norsk orden. Svaret: «Nansen svarte benektende (på å foreslå dette). Det mest han ville gjøre var ved given leilighet å nevne for de militære autoriteter at Quisling følte seg forbigått — skjønt, sa Nansen, han selv var ikke av den oppfatning.» Naturligvis. «Hans prima-donna-natur og hans patriotisme vinket ham mot flere stordåder» (min s. 54), og han hadde ikke til hensikt å demonstrere at han var avhengig av Quislings russiske kunnskaper eller at han var avhengig av ham. Jeg tilføyet (s. 58): «Hva angår dette ikke å være venner, så var intet menneske intim venn av Nansen. Han var for reservert, og Quisling var for beskjeden og tilbakeholden til å tvinge seg inn på den store mann. Ikke desto mindre, så ble Quisling mottatt i Nansens hjem og Nansens siste skisse ble sendt til Quisling som nyttårskort i 1930. Dette er fremdeles i fru Quislings besittelse.»

Også Nansens skrevne vitnesbyrd om Quislings dyktighet kan hele verden fremdeles lese som Vogt medgir. Forskjellen mellom oss er bare et spørsmål om hva det legges vekt på (s. 60).

Hva angår dette at Quisling skulle ha giftet seg med en ungmø i nød i 1922, så fo-

(Forts. side 7)

Tannlege
MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Skuffelsen over det amerikaniserte Vesttyskland stor og alminnelig

FOLK OG LAND brakte i et av de siste numre en artikkel av Chr. Waage om dagens Tyskland og slo fast at så lenge Tyskland er nasjonalt sykt er Europa sykt. Det etterfølgende kaster mere lys over situasjonen:

I slutten av fjoråret behandlet NEW YORK TIMES forholdet mellom Sovjetsonen og Vest-Tyskland. Bladet kom til den konklusjon at det faktisk er soneregiment som profiterer på den ordning det gikk med på for pensjonister til å besøke Vest-Tyskland.

Bladet siterer bl. a. en gammel mann fra Dresden som uttalte følgende på hovedbanestasjonen i München før avreisen derfra: «Det er deilig å få reise hjem igjen. Alle her har vært hyggelige mot meg, men det kom ikke fra hjertet.»

Pensjonisten hadde besøkt sin sønn og hadde bl. a. fått en ny dress og ny frakk av ham. Han tilføyet: «Jeg vil ikke være utakknemlig, men dyre gaver alene er ikke nok til at vi virkelig skal føle oss hjemme her i Vest-Tyskland.»

Pensjonisten gav her uttrykk for følelser som er blitt meget alminnelige blant eldre mennesker fra Sonen som har tilbragt noen uker i Vest-Tyskland. Da Sovjetsonen endelig gav de gamle pensjonister tillatelse til å besøke sine slektninger i Vest-Tyskland, var motivet egentlig å demme opp for den stigende misnøye med reiseforbudet. Men idag lykkes selv med propagandaverdien ved foretagendet, idet flere og flere soneinnbyggere etter besøket i Vest-Tyskland slår fast at selv ikke i det rike Vest-Tyskland er alt gull som glimrer.

I Münchenbladet BILD-ZEITUNG sier en eldre dame fra sovjetsonen etter et slikt besøk i Vest hos sine barn:

Arkitekt
HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

Hvor lenge hadde jeg ikke gledet meg til å se barn og barnebarn, men nu er jeg glad over å kunne reise østover igjen. Jeg har tre barn i Vesten, alle godt gift. Men det går vel for godt med dem. De har ingen interesse av sine brødre og søstre «derover».

Her snakker de bare om utenlandsreiser. Det kan ikke bli langt nok. Og om store biler. Herunder jamrer de over hvor dårlig de har det. Men en god samtale om kvelden med sine barn, det vet de ikke hva er.

Om aftenen sitter alle stumme rundt fjernsynsapparatet, spiser delikatesser, drikker likør og sluker piller ved siden av. Jeg har i alle ukene ikke en eneste gang opplevet en gemyttlig aften uten fjernsyn.

De vil gjerne høre om «derover» — men de må bare ikke rystes ut av sin metthet! Ja, de gir gjerne noen avlagte saker til sine søsken og sier «De kan jo fremdeles bruke noe slikt» — selv om barna derover er 30 prosent større.

Jeg er skuffet over mangelen på kjærlighet her i det lovpriste Vesten. Jeg reiser fattigere tilbake enn jeg kom.»

For egen regning kan tilføyes: 95 prosent har tvunget seg til å glemme krigen, sine krigskamerater, de frivillige osv. Det er ikke god tone her å bringe noe slikt på bane. Selv blant mange offisere er dette tabu. Man arbeider, har Erfolg, biler, prater snikk-snakk og blir hjertnevasket mere eller mindre mot sin vilje.

Ungdommen skammer seg over det som er tysk. De synger ikke lenger sine gamle sanger, men bare amerikanske og italienske slagere. Man kaster seg over det som har gjort suksess i utlandet og bare det amerikanske er noe å skryte av. Når jeg spør unge tyskere hva de tenker om de utenlandske frivillige som kjempet sammen med Tyskland under krigen, blir de tydelig brydde. Mange sier rett ut: For en tåpelighet! Blødsinn kaller de det.

Så de alliertes politikk har vært uhyre effektiv i Vest-Tyskland. Men unntagelser finnes det jo og dem skal jeg kanskje komme tilbake til en annen gang.

F.

Quislingbiografien til Ralph Hewins

har vi nu på lager igjen. Prisen er hos oss **kr. 50,— fritt tilsendt** mot forskuddsbetaling over giro 1 64 50 eller på annen måte. Ved oppkrav kommer porto og gebyr i tillegg. Vanlig bokhandelspris (hvis boken da kan skaffes der) er kr. 59,— pluss forsendelsesomkostninger. Gjør dette kjent for folk som gjerne vil skaffe seg denne meget omtalte og omskrevne bok.

FOLK OG LANDS BOKTJENESTE, Boks 3214, Oslo 4.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Spekulanter og spekulanter,
herr Vogt!

Vi har fått en ny omgang med reklame for den bebudede bok på engelsk som Utenriksdepartementet sammen med Johan Grundt Tanums forlag akter å gi ut som et slags «tilsvar» til Ralph Hewins Quislingbiografi. Det meddeles nu at boken vil foreligge i mars måned og at det er den Olav Riste der skrev om boken til Hewins i TIMES uten overhodet å ha lest den som er verkets «redaktør».

Vel, boken får vel tale for seg selv når den kommer, og vi tror neppe den vil redusere salget av boken til Hewins i USA — snarere tvertimot.

Det vi fester oss ved idag er den omtale av tiltaket som MORGENPOSTEN bringer med byråsjef Bjørn Augdahl i Utenriksdepartementet som kilde. Mens altså biografien til Ralph Hewins, slik vi fortalte i forrige nummer, er blitt oppført i den kjente Whitaker-kalender blant årets beste engelsksproglige arbeider i denne genre, så tillater denne byråsjefen seg såvidt vi forstår MORGENPOSTEN offentlig og vel da på vegne av det norske Utenriksdepartement å uttale følgende om boken til den kjente britiske publisist: «Dette er en bok om hvilken det er sagt at den er „et nynaziologisk makkverk av skitneste vann, tappet av grumsete, stinkende kilder i mange land, også i Norge og Sverige.» At det er en norsk stortingsmann (fra Arbeiderpartiet) og dertil forhenværende prest som er den opprinnelige opphavsmenn til disse hårreisende ukvemsord er ille nok, men det gjør sannelig ikke saken bedre at Utenriksdepartementet nu efter at sinnene burde være falt mere tilro, gjentar dem offentlig.

En annen side av saken er om ikke disse geskjeftige forsvarene av «retts»oppgjøret og iherdige smedere av den døde Quislings minne først burde feie for sin egen dør før de bruker den store kosten utenfor Hewins'.

Det har vært laget stor blest om en norsk såkalt Quislingbiografi av Benjamin Vogt. Den har fått smukk omtale og offentlig velsignelse fra alle hold. Ingen har naturligvis engang antydning noe slikt som «makkverk» eller «spekulasjon i løgn» slik Vogt selv skrev om boken til Hewins. La oss da gi en liten prøve på sannhetskjærligheten i denne boken som hele jøssingnorge har trykket til sitt hjerte.

Benjamin Vogt unnses seg ikke for å sin forfølgelse av den avdøde Quisling også å redusere hans far, prost Jon Quisling in absurdum. Her er en bitte liten prøve:

«Han var en overordentlig sky mann som foretrakk å låse seg inne på sitt bibliotek og unngå annet enn den mest nødvendige kontakt med sin menighet. Slekstens prestisje og hans mors stilling på Lunden gård, brakte ham imidlertid helskinnet igjennom de første ti år av hans kall.»

«Efter fire år fylt av nederlag og spekket med skuffelse, søkte Jon Lauritz seg vekk fra sin hjembygd (til Drammen).»

Om denne umulige presten til Benjamin Vogt og hans anonyme kilde «pastor F.» har vi en annen uttalelse som vel tør være av større verdi enn de to foran nevnte, nemlig biskop Johan Chr. Heuch. Det kom til jul en bok på Lundes Forlag, som heter «Biskop Johan Chr. Heuchs visitasberetninger 1889—1902». Vi siterer fra side 114:

Våre fiender

anser overmodig og overfladisk våre argumenter som unyttige slag i luften.

De overser at vi har retten med oss og tiden for oss.

De overser videre at de ved sin rettsfornektelse stadig forverrer sin egen stilling. Etterhvert som tiden går, uten at deres aksjon mot oss offisielt fordømmes av det norske folk, og den skade aksjonen har anrettet helt ut erstattes av den norske stat, forøkes deres egen syndeskyld og deres personlige ansvar uavladelig.

De overser ennvidere at de, og det kanskje både direkte og i sidelinjer, har noen efter seg. Hvis de for alvor ønsker seg rettsindige barn, må de foregå dem med et godt eksempel. Handler de annerledes, medvirker de til at disse barn blir mindreverdige. En innbitt rettsfornektelse risikerer med ful rett foruten alt annet endog at hans egen efterslekt blues og forbitres, når den tenker på ham.

Hvor lenge vil våre fiender holde dette ut? Og hvor lenge vil det vare før majoriteten av det norske folk innses den fulle sannhet og tar konsekvensene?

Christian Bekker.

«Blant de prester jeg i år besøkte fant jeg kun én som raget opp over det alminnelige, prost Quisling i Gjerpen. Det var en glede å erfare hvorledes han alt fra begynnelsen ble skattet av menigheten og også forstod å drage de dannede i Skien til sin kirke. Han er i besiddelse av en ganske eiendommelig, inderlig mystikk som gjør hans forkynnelse sterkt idealistisk og således noe fremmed, men derfor ikke mindre tiltalende i vår realistiske tid. Blant de øvrige visiterte prester var flere jevnt brukbare, uten at jeg dog finner anledning til å fremheve noen enkelt.»

Som en ser er det altså noe av hvert ute og går som Quislingbiografer, så skal Utenriksdepartementet påta seg å være sannhetens vokter, kan det få nok å gjøre.

DAGLIG FRISKE BLOMSTER

Blomsterforretning

SYNNØVE LIE

Kranser til alle priser

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 44 22 30

MAX-mix

Max Tau begikk en bok i juleflommen 1964 som heter «En flyktning finner sitt land.» Med megen mix i. Boken myldrer f. eks. av navn på kjente personer som alle pleiet Tau maksimalt. Tau boltrer seg i dette persongalleri som fisken i vannet, og han om den forfengelighetens lyst. Som parentesbemerkning nevnes, at da Tau giftet seg i Sverige, var den utrettelige forsvarer for rettssviket, professor Frede Castberg den ene forlover. De mange hjelpende hender førte Tau i sikkerhet til Sverige under okkupasjonen. Han var altså i så måte heldigere enn sine to rasefeller som ble druknet i Skrikerudtjernet av liknende hjelpende hender.

Etterkrigs litteraturen anbefales alle NS-folk på det varmeste. Den er et oppkomme for jegere etter sannheter i denne litteraturs forøvrig svarte overdrivelser til vår skade. Denne litteratur inneholder nemlig så mange forsnakkelser som blir manna for våre forslatte sinn.

I Sverige, hvor altså flykteningen Tau ikke fant sitt blivende land, kom han i forbindelse med en rasefelle, forretningsmannen Norbert Masur. Masur var, iflg. Taus opplysning, representant for den svenske seksjon av World Jewish Congress, et begrep vi ofte har støtt på i etterkrigen. Tau beskriver denne mann (Masur) slik: «Han var en mann som ikke kunne si annet enn sannheten.» Som representant for nevnte verdensorganisasjon ble det ved den svenske utenriksminister Günthers hjelp arrangert et møte mellom Himmler og Masur. I en liten bok, «En jude talar med Himmler», har Masur fortalt om dette møte. Masur beskriver Himmler som følger: «Himmler var elegant kledd. Han virket ytterst rolig og behersket og tok seg langt mer ut til sin fordel enn på fotografiene. Masur gjorde Himmler oppmerksom på, at det hadde forekommet forbrytelser i konsentrasjonsleirene.

Himmler sa: «Jeg innrømmer at det er skjedd noen, men jeg har straffet de skyldige.»

Videre sa Himmler til Masur: «Jødene har alltid vært et fremmedelement som har skapt uro. Etter vår maktovertagelse ville vi løse jødespørsmålet en gang for alle. I den hensikt opprettet jeg en utvandringsorganisasjon som kunne blitt meget fordelaktig for jødene. Men ikke engang de landene som går for å være jødevennlige, ville ta imot jøder. Således hadde engelskmennene for-

langt, at hver eneste jødiske immigrant skulle medbringe en formue på tusen pund sterling.»

Himmler kom inn på overgivelsen av leirene under de alliertes fremrykning. Bergen Belsen hadde Himmler etter inngått avtale overgitt til dem, likeså Buchenwald. Men det var han, — sa han, — blitt dårlig lønnet for. For i Belsen-Belsen var en av vaktpostene blitt bundet og fotografert sammen med noen fanger som nettopp var avgått ved døden. Disse bilder var blitt spredt over den hele verden! I Buchenwald var det hendt noe liknende. De fremrykkende amerikanske panservogner begynte plutselig å skyte og satte leirlasaret i brann. Da dette var av tre, sto det øyeblikkelig i lys lue. Pasientenes lik ble deretter fotografert, og med disse bilder ble det drevet skrekpropaganda! Masur fikk utvirket hos Himmler å frigi 1000 jødiske kvinner fra Ravensbrück. Etpar dager senere ga Himmler beskjed om å evakuere samtlige kvinner i Ravensbrück.

Masur refererer videre den bitre, skuffede Himmler slik: «Da jeg lot 2700 jøder reise til Sveits, ble dette utnyttet til en pressekampanje mot meg personlig. Man skrev at jeg hadde frigitt disse mennesker bare for å skaffe meg selv et alibi. Ingen er det blitt kastet så meget skitt på som meg i løpet av de 12 siste årene.»

En gjør seg visse refleksjoner etter disse utdrag av den prominente jødiske representant, Norbert Masurs bok — via Max Tau. Når Tau går god for sin rasefelle, «som en mann som ikke kan si annet enn sannheten», må Masur mene at Himmlers ord sto til troende, f. eks. om, at selv England stengte sine dører for jødene. For et krav fra dette land på kr. 20 000,— for hver overtatt jøde, kunne jo ingen jødefamilie utenom de meget, meget rike overkomme. Følgelig må England blant de andre land som av Tyskland ble anmodet om å overta jøder, dele Tysklands skyld hva de jøder angår som omkom under siste krig.

ABH.

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — Kristne Venner møtes den første fredag hver måned i Collettsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapeleg samvær.

Møtetid kl. 19.30.

Quisling og de «militære opplysninger»

EN ARTIKKELSERIE AV SIEGFRIED — V

Idag: Hva Piekenbrock tillegger Quisling av «militære opplysninger» og hva Hartmann forteller at de visste på forhånd

I de foregående artikler har vi med Sverre Hartmann som kilde redegjort for den senere general Piekenbrocks bakgrunn i Abwehr og for både Abwehrs og hans egen fiendtlige innstilling til Quisling. Det tør vel kanskje gi noe av forklaringen både på at en Abwehrmann — stikk i strid med vanlig praksis og en kan si etterretningsvesenets etiske grunnvoll — prisgir en mann som agent, og på at en tysk offiser som til og med har oppnådd general-løytnants grad serverer den slags militært tøv som Piekenbrock gjør i brevet til Hartmann.

Men, la oss først ta for oss hvilke «militære opplysninger» i etterretningsmessig forstand det er Piekenbrock forteller at Quisling gav. Vi siterer av brevet til Sverre Hartmann (i norsk oversettelse):

«Han uttalte til meg at man i løpet av aller nærmeste fremtid måtte regne med en britisk landgang i Norge og at det var i Norges interesse at tyskerne kom britene i forkjøpet.»

Under behørig hensyntagen til Piekenbrocks fiendtlige innstilling overfor Quisling, er det vel ikke urimelig å anta at Piekenbrocks hukommelse etter så lang tids forløp og etter ti års fangenskap i Sovjetsamveldet, kan ha forskjøvet seg litt og at det Quisling virkelig sa var at det var i Norges interesse at Tyskland hindret en britisk landgang. Men, hvorledes det nu er med det, så er dette iallfall ingen militær opplysning. Quisling hadde forøvrig også offentlig (bl. a. i FRITT FOLK) gitt uttrykk for det samme syn. Piekenbrock fortsetter ellers, idet han da bygger på det han foran tillegger Quisling å ha sagt:

«Han gjorde så gjeldende at det ville være det beste om det ikke bare ble gjort landgang i Sør-Norge (Oslo—Bergen), men også i nord (Narvik). Men det var dog den tyske flåte ikke i stand til.»

Hvis en her går ut fra den lille variant vi har antydning foran, at det var en tysk inn-

gripen etter at engelskmennene hadde satt i gang sin aksjon, så betyr vel den gjengitte uttalelse dette at Quisling ikke ønsket noen front tvers over Norge slik engelskmennene bevislig planla, men håpet at tyskerne også oppe ved Narvik kunne hindre en engelsk landgang. Piekenbrock sier om dette (tiltross for at han påstår at det var Hitler selv som henviste ham til den betrodde mann Quisling, som «var beredt til å gi opplysninger», og som en vel da ikke skulle behøve å ha hemmeligheter for):

«Jeg forholdt meg taus til dette, da jeg ikke følte meg berettiget til å konferere med ham om de planer Oberkommando der Wehrmacht hadde utarbeidet. På spørsmål om de effektive styrker *innskrenket han seg* i alt vesentlig til å nevne den svekkede beredskap som følge av permisjoner til våronna.» (Vår uthevelse.)

Rent bortsett fra at det Piekenbrock har spurt om når en som han selv sier, drøftet en nær forestående britisk landgang vel var om hvilke styrker nordmennene kunne sette inn mot et slikt landgangsforsøk, så viser Piekenbrocks uttalelse på dette punkt hvor løsaktig enten han eller hans hukommelse i virkeligheten er. For noe slikt tøv har naturligvis Quisling aldri sagt. For det første foregår det ingen våronn i Norge 3. april og for det an-

Den fantasifulle Piekenbrock.

net var det av de militære myndigheter aldri gitt permisjoner til våronnarbeide. Såvidt vi vet gjelder det opp til denne dag, men iallfall gjaldt det dengang. Noe Quisling iallfall visste siden han selv hadde vært forsvarsminister.

Vi kommer nu over til et punkt som Piekenbrock utbroderer etter beste evne fordi det jo lukter litt av «militære opplysninger»:

«Videre gav han opplysninger om befestningsverkene ved innløpet til Oslo og Bergen. Hvis de tyske skib dukket opp helt overraskende, trodde han ikke at kystbatteriene ville åpne ild med en gang, men antok at batterikommandøren først ville innhente samtykke hos foresatt myndighet.»

(Forts. side 6)

Semikolodets brenner.

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armenieren Jerwand Dshanian.

Vår stabssjef, russeren Petrov bad ikke sjelden vår falne kamerat Sarkis om å lese opp et armensk dikt, eller foredra en armensk folkesang for å kunne nyde det skjønneste armenske sprog. Sarkis foretrakk å synge folkesanger til tekst av Hovannes Toumanian og til musikk av Armen Tigranijan.

Det eldgamle armenske sprog eller såkalte Arameisk sprog var hovedsproget i hele Midt-Østen gjennom mange århundrer. Aram var en av armenernes stamfedre, og dessuten en mifisk konge. Også i dag benyttes det eldgamle armenske sprog under Gudstjenesten i de armenske kirker. Mange mener at Kristus talte armensk og tror å kunne finne bekræftelse her på i Bibelen.

Men tyskerne kom påny igjen som en tett manngard. Sarkis med sine fire kamerater hadde tatt plass i en grøft ved hovedveien og holdt pusten i spenning mens de ventet. Så kom tyskerne og påny brakket det løs. Tyskerne stoppet plutselig opp og gikk forvirret omkring for så med ett å kaste seg ned. «Gogam, rekk meg et nytt maskingevær,» ropte Sarkis. — «Kamerat kommissær, se deg for, alle de fire er blitt drept.» — «Sarkis er blitt alene igjen,» bemerket en av våre i skyttergraven.

«Ti stille, Sarkis er ikke alene,» sa kommissær Sjahinijan og la til: «Vi er alle sammen med ham, han er ikke alene, forstår du, sammen med ham er denne jorden, denne himmelen og sammen med ham er det armenske folk.» I kommissær Sjahinijans øyne brast tårer fram. Tyskerne hadde reist seg på nytt og kom frem igjen, men denne gang var det et angrep mot en eneste mann.

«Forsterk skytingen,» ropte kommissæren til sine nærmeste. Det var antagelig for å hjelpe sin adjutant, men duellen mellom den ene mann og tyskerne var allerede i full gang. Til å begynne med forstod ikke tyskerne at det bare var én mann som kjempet mot dem. Sarkis var alltid meget rask i sine bevegelser, han løp fra det ene sted til det annet, løsnat så noen skudd mot tyskerne og fortsatte så igjen å løpe. Men alt har sin klimaks. Og da så noen tyskere hadde fått omringet Sarkis, stod han uten patroner. Først blev tyskerne forbauset over å se denne ene mann stå alene, klemt opp til en fjelknatt hvorfra han ga bevis på sin krigerferdighet for siste gang. De ble så forbauset over at han alene hadde kunnet holde stand mot en hel gruppe at det så ut som om de ville spare hans liv. De vinket til ham at han var fri og kunne gå sin vei, men like etter skiftet noen av dem mening, og innen Sarkis hadde fjernet seg bare ti meter, løsnat en av dem en maskingeværssalve og så ble også han meiet ned.

Likene av de fem unge helter ble brakt ned til skyttergravene ved Semikolodets, først da innfant admiral Isakovs marinesoldater seg, stormet mot tyskerne og befridde oss alle i det siste avgjørende øyeblikk. Alle de fem kamerater ble begravet ved siden av skyttergravene, rett foran det brennende Semikolodets. Før de ble senket ned i graven holdt kommissær Sjahinijan en kort tale hvori han sa at det ville komme en dag da det her ville bli reist et monument til minne for våre fem sovjetarmeniere som hadde vist et slikt heltemot under forsvaret av fedrelandet. Som tegn på det siste farvel, kysset han hver av de døde på pannen mens hans øyne var fulle av tårer. Men han søkte å overvinne seg selv ved ikke å gråte og tårene stivnet på hans kinner.

Vi stakk fingrene i ørene eller puttet filler og lommetørklær i ørene for å kunne utholde lufttrykket, som fulgte hver eksplosjon umiddelbart. Så snart flytoktene var over fortsatte vi vårt arbeide. Da så dagens første lysstråler viste seg, gjorde vi våre påbegynte skyttergraver ferdige. Kort etter seg tåken inn over hele området og gjorde alt usiktbart. Og så tok det til å regne smått og stillferdig. Vi hadde allerede innrettet oss i skyttergravene og

(Forts. side 7)

HORS DE COMBAT:

XVI ALEXANDER LANGE:

Fra kulturfronten

En herrereise

Vietnamesere, buntet sammen med balslenker og merket med merkelapper føres bort av amerikansk soldat.

Blant julens filmpremierer var det også en tysk film, «En herrereise». Den fikk mange lovord av pressen mens publikum, forståelig nok uteble. Det er straks mistenkelig at en tysk film høster laurbær her hjemme — det gir en pekepinn om hva man kan vente seg.

«Herrereisen» forteller om endel tyske sangerbrødre som er på utflukt i Yugo-Slavia. De forviller seg til en avsidelig landsby som til deres forbauselse bare er bebodd av svartkledte kvinner. Disse kvinnene nekter de utkjørte turister både mat og husly. Overalt finner tyskerne stengte dører. Hva i all verden kan dette skyldes? Jo, under krigen er en avdeling tyske soldater kommet ut for et bakholdsangrep av partisaner. Som repressalier lar den kommanderende offiser landsbyens mannlige beboere henrette. Men dette vedkommer da ikke oss, mener sangerne, ingen av oss har vært i Yugo-Slavia under krigen.

Regissøren og filmens skaper, en viss herr Staudte for å holde oss til den Varmannske terminologi, mener noe annet. Alle sangerbrødrene er ansvarlige — fordi de er tyske. Vi møter her igjen det berømte kollektive ansvar, det som alle vet man vil ha begrenset til den tapende part. Og for å «bevise» sin påstand stiller herr Staudte en rekke mindre tiltalende tyske egenskaper i relieff og forstørret dem in absurdum. Sangerne er brautende, bråkende, taktløse, proppfulle av tysk «Gemütlichkeit», og naturligvis på bunnen brutale og plumpe.

Er det ikke grenser for det

tyske folks fornedrelse når det over 20 år etter sammenbruddet lar seg by denslags av en av sine egne? Har det bitt hodet av all skam siden det lar seg spytte i ansiktet av denne Staudte og likesinnete? Det ser ut til at krigen har brakt en eneste lærdom: det finnes bare en utilgivelig dødssynd, den å tape.

Osloanmelderne hyllet enstemmig herr Staudte, «denne det tyske folks våkne samvittighet». Angeren og skyldfølelsen er et åpent sår, heter det, og en anmelder forteller med dårlig skjult fryd at Staudte «vrir dolken om i såret».

Ingen benekter at tyskerne har uhyggelig meget å svare for, skjønt det er gåtefullt at den enkelte herr Mayer og herr Schultze kan påføres noe ansvar for hva lederne gjorde i en krig på liv og død. Vi ser ikke logikken i at

(Forts. side 8)

Den danske daværende statsminister Buhl og forsvarsminister Alsing Andersen, to hovedpersoner i forbindelse med Rostockmøtet.

„Hvad der end sker, maa Korpset ikke skyde“

Fra redaktør Olesens kamp mot rettsbedraget i Danmark

I NORGE ER DEN MILITÆRE UNDERSØKELSESKOMMISJONS BERETNING UNDERSLÅTT FORDI REGJERINGEN NEKTET Å MOBILISERE OG RØMTE — BLE QUISLING SYNDEBUKK

Atter sitter man betatt over redaktør Olesens spennende og gedigne tidsskrift REVISION, og kanskje hans mest klassiske dokumentasjon: «Fra utrykte Kilder, Rostockmødet og Danmarks Besættelse». A. Olesens Forlag, Aabenraa. — Jeg spør ofte meg selv hvorfor det såkalt lesende norske folk foretrekker relativt fattigslige kriminalromaner og lignende, framfor slike dokumentasjoner som Olesens i sentrum av samtiden, for eksempel omhandlende den herskende og fordømmende klikks liv, bragder, unnlaterer og ugjerninger i våre tvillingrikers skjebnetimer. — Ovennevnte knallende skrift og andre av redaktør A. Olesens arbeider er jeg sikker på vil reise ham et varig minne i dansk historieforskning! Uten at denne beskjedne og ekte patriotiske ildsjel vet det — er det historieskrivning om en av de mest forløyede epoker i våre små folks annaler han driver på med. Derfor er Revisions motto: Sandheden gaar frem for alt!

*

Redaktør Olesen påviser i Revisions første nummer 1966 at «den Rigsbefuldmægtigede Dr. Werner Best i god Tid advarede de danske Jøder, men at de danske «Frihetskæmpere» faar baade Æren og Pengene for «Jødernes Frelse». — I Danmark ble jo jødernes stilling også av den grunn relativt god, fordi

tyskerne respekterte kontrakten i Rostock og viste erkjentlighet for at Regjeringen holdt avtalen om friksjonsfri besettelse av Danmark, på en omforenet grenseepisode nær. — Den gode behandling av de danske jøder er renslig påvist av INFORMATION's sjefredaktør Børge Outze i en kronikk i DAGBLADET. Med rette — antar vi — kommenterer FOLK OG LAND rett som det er Dagbladet blant annet for dets etter vår oppfatning falske og uhistoriske fremstilling av okkupasjonen og dens forhistorie. Skjønt så ille som dr. Olav Ristes skriverier i AFTENPOSTEN kan det jo ikke bli... Imidlertid må sjefredaktør Helge Seip roses for sporadisk klarsyn og tapperhet. Nylig brakte han atter frem i Dagbladet en lang utredning av Torsten Kreugers og andres kamp for å få frem sannheten om Ivar Kreuger. Denne var ikke svindler, men en bedriftsbygger og långiver av verdensformat. Ivar Kreuger ble utbasunert som bankerott selvmorder, men ble myrdet. Mektige finanskrefter, også i Sverige, benyttet hans «selvmord» til en baissemanøver mot hans hovedsakelig intakte storbedrifter og andre aktiva, som man med pressens hjelp etter mørklagte manipulasjoner bemektiget seg. — Etter denne avstikker vender vi tilbake til temaet.

*

Redaktør Olesens «Utrykte Kilder» handler om dokumenterte følger av utflukten til Rostock i mars 1940 for en forhåndsordning Danmark — Tyskland, offisielt benektet av de ledende danske politikere. Formålet var det heles vel. Var i dette vel bl. a. inkludert som motytelse statsminister Staunings og sosialdemokratiets lederstilling under tysk okkupasjon?

*

I Norge rømte de ansvarlige — ikke for tyskerne kanskje — men iallfall av begrunnet engstelse for almenhetens og lovens dom over hvordan Regjeringen tilsynelatende hadde fomlet seg inn i den 9. april!

Redaktør Olesen.

Og derved skaffet oss tyskerne og det som fulgte på hal-sen,

etter å ha brutt sin egen høytidelig proklamerte nøytralitet og de militære forpliktelser denne innebærer, etter ikke å ha anskaffet det militære utstyr som det var bevilget penger til, etter å ha nektet å mobilisere, etter i det hele tatt som regjering å ha blitt borte i «rikets skjebnetime». Den hadde skapt en usikkerhet om sine hensikter og et kaos, som en annen fikk bære skylden for...

Det er kjensgjerninger at Den militære undersøkelses-kommisjons beretning er hemmeligholdt i 20 år, at regjeringen ikke ville mobilisere og rømte, og at Quisling stod lagelig til som syndebukk.

Regjeringens forhold før og under den tyske besettelse skulle ha vært rettslig undersøkt og behandlet konform med loven. Så kunne man tatt Quislings opptreden under notabene rettslig og lovlig gjennomgåelse! Sammenlignet med Regjeringen var hans forhold av sekundær betydning. Hvorfor ble ikke dette gjort? I og med at spørsmålet er stillet, er det besvart!

Det hastet jo så forferdelig for de ansvarlige! Vi har flere uttalelser fra forsvareren Henrik Bergh under saken om ilferdigheten, bl. a. denne: — «Tiden til forberedelse av saken har vært uhyre knapp. Det er meget vanskelig både for min assisterende advokat og for meg å få gjennomarbeidet disse ting. Ja, det er så å si ugjærlig å få greidd opp på denne måte.» (Straffesaken side 59.)

*

I Danmark hadde den herskende klikks skjønnsomme hoder i god tid før 9. april vært mer realistisk innstillet kan man vel si? Etter innhentet tillatelse hos britene først — tok de føling med

(Forts. side 6)

Quisling og de „militære” —

(Forts. fra side 4)

Det er vel å anta at også her har Quisling eventuelt uttalt seg om nordmennenes holdning under det britiske landgangsforsøk han forutså. Erfaringene fra Jøssingfjord, hvor de norske marinefartøyer som skulle vokte vår nøytralitet, ikke våget å gå til aksjon på egen hånd, men henvendte seg nettopp til «foresatt myndighet» (noe som resulterte i at de fikk ordre om ikke å bruke makt) syntes å tilsi at det ville bli handlet likedan ved en ny britisk nøytralitetskrenkelse, med andre ord at også festningskommandantene ville forespørre hos «foresatt myndighet». Men rent bortsett fra dette, så dreier det seg her ikke om hemmelige militære opplysninger. Som vi senere skal se var tyskerne fullt orientert om alt dette på forhånd og behøvde ikke spørre Quisling eller noen annen om det så sent som 3. april 1940.

Men la oss først ta resten av Piekenbrocks anførsler før vi går løs på det tyskerne dokumentarisk visste på forhånd og ikke trengte opplysninger om:

«Han gav også noen brukbare opplysninger om flyplasser og deres belegg. Han gikk nærmere inn på at en høy prosent av de militære i de forskjellige avdelinger tilhørte hans parti og at man derfor ikke behøvde å regne med noen energisk motstand.»

Dette siste er det temmelig utrolig at Quisling har sagt, bl. a. av den grunn at det ikke holdt stikk. Det var svært få, om over hodet noen, offiserer i kommandostilling som 3. april 1940 hadde noen partimessig tilknytning til Quisling, og det foreligger da heller ikke noe tilfelle av at en norsk offiser er domfelt for krigsforræderi under den tyske invasjon. Selv oberst Sundlo, som for en hel verden ble utskreket som en slik krigsforræder, ble blankt frifunnet for dette ved krigsrett.

Men ellers har jo Piekenbrock selv, formodentlig i følelsen av at det han her har servert i brevet til Hartmann, til glede for Quislings fiender og dommere og som et siste bidrag til Abwehrs felttog mot Quisling, er så tynn kost at iallfall militære ville forstå at det er rent tøv, karakterisert verdien av de militære opplysninger» tilstrekkelig klart:

«Resultatet av konferansen var i mine øyne «dürftig» (hvilket som kjent betyr fattig, tarvelig

eller magert, og ikke «forholdsvis magert» slik Hartmann oversetter det i DAGBLADET — tydeligvis i følelsen av at det ellers ble lite igjen av anklagene mot Quisling). Jeg var av den mening at Quisling ikke var forberedt på å besvare eksakte militære spørsmål — —»

Og slikt våger altså en mann som kaller seg historiker, å legge frem som bevis på krigsforræderi fra Quislings side! Etter Hartmanns versjon samarbeidet Quisling den hele tid med tyskerne om invasjonen og gav dem stadig militære opplysninger i denne forbindelse. Samarbeidet var så intimt at noen dager før invasjonen ble satt i gang, beordrer selveste Adolf Hitler avdelingssjefen i Abwehr til å sette seg i forbindelse med Quisling som er «forberedt på» å gi de siste nødvendige militære opplysninger som storadmiral Raeder trenger (etter i et halvt års tid å ha arbeidet med invasjonsplanene!) Når så Piekenbrock har fått i stand dette viktige møte med den betrodde tyske agent Quisling, så viser det seg at agenten slett ikke «var forberedt på å besvare eksakte militære spørsmål — —»

Den som ikke forstår at dette er blankt tøv, må det være noe i veien med øverst oppe!

La oss med utgangspunkt i Sverre Hartmanns egen tidligere omtalte bok «Spillet om Norge» se litt på hva tyskerne på forhånd visste om Norge. La oss da først nevne den tyske marineoffiser Hermann Bode fordi han nettopp kommer inn på noe av det Piekenbrock anfører som bevis på Quislings «forræderi». På side 69 i Hartmanns bok leser vi:

«Admiral Canaris hadde allerede en spesialutsending i Norge fra første halvdel av oktober 1939. — — — Samme dag ble kommandør Bode bedt om å komme til admiralen.»

Dette hendte altså flere måneder før Quislings samtaler med Raeder og Hitler i desember 1939! Bode ble sendt til Norge hvor han opptrådte som dypfrysingseksport. Side 70:

«Ca. 10. oktober kom Bode til Norge og var her sammenhengende i seks uker. En konsul skaffet ham innpass i Oslos selskapsliv. — Det tok ikke lang tid før han ble innført i de ledende fiskeri- og shippingkretser. Også i Bergen fikk Bode gode forbindelser, bl. a. gjennom direktør X (Her er Hartmann uhyre diskret i motsetning til når det gjelder

Quisling!), som førte et meget selskapeleg hus. Han var ifølge Bode en meget tiltalende mann, som fiskeriforhandleren hadde en rekke interessante politiske samtaler med — —»

Det var ellers ikke vanskelig å skaffe seg de opplysninger en ønsket på annen måte:

«Ikke mange dager etter at Bode var kommet til Norge, inneholdt pressen meget åpenhjertige uttalelser om kystforsvaret og flåten. Kommanderende admiral Diesen hadde inspirert Bergens kystbefestninger, Kristiansand og 25 av de ca. 70 fartøyer som sjøforsvaret hadde i sin tjeneste. Det var ikke mange lyspunkter, sa admiralen. Men det var i hvert fall ett — de utskrevne mannskaper. „Det er ingen hemmelighet at vi måtte fyre opp under kjelene på skip som ikke har vært ute siden 1918 og som tallet sine 65 år. Det lar seg ikke nekte at meget av det materiell vi har er gammelt skrap, men det er jo til syvende og sist folket som gjennom Stortinget bestemmer hva vi skal ha å fare med. Den lojalitet våre folk viser er beundringsverdig.” Det var ingen som leste dette intervju som var i synderlig tvil om at det måtte stå katastrofalt slett til med det norske forsvar. Admiralen ønsket selvfølgelig å påvirke opinionen og dermed stimulere viljen til å styrke forsvaret og øke bevilgningene. Men de utsendte etterretningsoffiserer skaffet seg verdifullt materiale til sine rapporter og legasjonene interessante bidrag til sine klipparkiv.»

Og side 72:

«Under en snartur til Berlin etter årsskiftet, mottok Bode nye instruksjoner fra Canaris. Oppdraget gikk bl. a. ut på:

4) Hvordan ville den norske krigsmarine og de norske festningskommandanter opptre ved et britisk — respektive tysk angrep. Ville man skyte med skarpt?»

Dette Abwehropdraget ved årsskiftet 1939—40 har som en vil se spesiell interesse i forbindelse med det Piekenbrock tillegger Quisling. En leger merke til at det her er spørsmål om hvorledes de norske offiserer av marine og festningsartilleri ville opptre «ved et britisk — respektive tysk angrep». Det er vel det første Quisling eventuelt har svart på, hvis da ikke Piekenbrock simpelthen over femten år senere har forvekslet opplysninger Abwehr fikk fra annet hold med opplysninger Quisling skulle ha gitt. Ialffall fikk da Bode

svar på spørsmålet allerede dengang:

«På det siste spørsmål fikk kommandør Bode sitt svar takket være en kollegial bemerkning. De to nordmenn som bidro til at den tyske etterretningsoffiser fikk opplysningene (de opplysninger som Piekenbrock altså sier man tre—fire måneder senere måtte spørre Quisling om), var uten anelse om mannens sanne misjon og de hadde intet slett motiv (i motsetning til stykkets skurk Quisling!). Herr Bode, som i sammenheng med fiskeriforhandlingene angivelig ønsket å orientere seg litt om storpolitiske synspunkter, ble av en representant for fiskerimyndighetene henvist til en kjent — nu avdød forretningsmann i Bergen. I løpet av samtalen, som minnet om underholdninger flest, penset Bode konversasjonen inn på norsk nøytralitetspolitikk. Det var kort etter Altmarkaffæren (som jo forøvrig tydelig hadde gitt svar på spørsmålet forsåvidt angikk et britisk angrep). Og det var bare naturlig at man ønsket å vite hvordan Norge ville stille seg i en lignende kinkig situasjon. „Tror De at man vil skyte med skarpt?” spurte fiskerisekretær Bode. „Jeg kan ikke uttale meg med autoritet og slett ikke offisielt,” sa forretningsmannen. „Det er imidlertid min personlige overbevisning at nordmennene vil skyte under alle omstendigheter. På tyske skip vil de skyte såvidt mulig direkte — på britiske forbi.” Det var ikke til å undres at kommandør Bode med en gang sendte en innberetning til Berlin hvori han gjengav denne del av samtalen.»

«Referatet av ovennevnte samtale,» skriver Hartmann, «er et av mange bevis på at det ikke var nødvendig å gå over bekken etter vann.» Med andre ord, det var absolutt ikke nødvendig å gå til Quisling! Rapporten fra Bode gikk naturligvis også direkte til sjefen for etterretningsavdelingen Piekenbrock, så han har altså fått en uttalelse om hvorvidt de norske befestninger ville skyte ved et engelsk (eller eventuelt tysk) angrep — men han har neppe fått den fra Quisling. Ialffall har ikke Quisling da gitt andre «militære opplysninger» enn omhandlede «kjente forretningsmann» som Hartmann gjør seg store anstrengelser for å unnskyldte.

Vi skal i neste artikkel se på hvilke andre opplysninger tyskerne bevislig hadde og som de såvisst ikke trengte å be Quisling om!

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

Hvad der end -

(Forts. fra side 5)

tyskerne så disse kom praktisk talt gnidningsløst inn på plattformen Danmark for det tyske hopp over til Norge. Jeg siterer fra Olesen, side 30:

«I Militär-Wochenblatt, nr. 45, 1941, sp. 1791 ff., skriver major i den tyske generalstab, M a c h e r :

— «En af de mest afgørende forudsætninger for, at felttoget kunne lykkes, var, at Danmark blev besat hurtigt og fulstændigt. Forbindelseslinjerne til Norge gik dengang udelukkende via Danmark og de danske farvande. — Alleerede den 9. april kørte de første forsterkninger til Norge gennem Danmark ad veje og jernbaner.»

Ralph Hewins' bok om Quisling har, som man vil se, øket uroen hos delaktige og deres skrivekarle for alt det som vel kunne skildres i en historisk dekkende kriminalroman. Kanskje noe i likhet med Kåre Holts «KONGEN»?

Hvordan skal Quislings forhold i Oslo 9. og 10. april kunne karakteriseres som krigsforræderi, når Regjeringen 9. april gav den siden en tid tyskbeskyttede politimester Welhaven ordre om å overgi Oslo til fienden? Fienden blir militært bistått, blant annet rettleidet og eskortert inn i byen av ekte norsk politi.

Det kan nok drøftes om svindelen var og er størst i Danmark eller i Norge? Her synes nu hensynet til visse sjelefred og plasing på statsbudgettet å diktere at elendigheten blir internasjonalt forsvart, etterat fler og fler øyner at det ikke er bunn i Quislingdommen, og at visse forgåelser kan gå upåtalet hen, ja er blitt dysset ned på løpende bånd! Her er det nu krøpet frem fra oversiden og fra undersiden av bræen «historikere», som etter oppdrag av de urolige, og for skattemidler, skriver seg svette hver dag for å «dokumentere» blant annet at når en regjering ikke vil mobilisere så Norge legges åpent for invasjon og regjeringen selv rømmer av landet, så er man krigshelt. Den som blir og tar jobben opp, han er krigsforbryter. Man roter nu i avdødes lommebok, hvor det finnes graverende at det var lite penger. Men der var heller ikke funnet tyske mark.

I historisk blinkskyttende skrifter om tyskokkuperte land tror jeg det skal letes etter maken til redaktør Olesens.

Sovjetsoldat -

(Forts. fra side 4)

gjorde oss klar til kamp. Vi var overbeviste om at tyskerne ville dukke opp igjen her nårsomhelst.

Nu fikk vi påny høre et forferdelig bråk av flyvemaskiner som gikk over hodene våre og tok retning mot Kertsj, antagelig for å ødelegge byen fullstendig, slik som Semikolodets. Men vi kunne ikke se opp på dem og flyene ante oss ikke. Det tykke tåkelag og regnet var en hindring.

DEN FREKKE LØGNEN

Idet solen steg opp, forsvant både tåken og regnet. Men klokken var allerede blitt åtte om morgenen, og hele det praktfulle landskapet som omgav oss, sto klart for våre øyne. Spurver, duer og andre fugler gjorde en ballettoppvisning over våre hoder.

Støyende stemmer lot seg høre fra Semikolodets og både offiserer og soldater tok til å prate innimellom. Kort sagt, det virket som om alt rundt omkring oss hadde fått liv igjen. Men nokså snart

Det skildrer fåret som etter avtale, og for det godes skyld, legger seg på ryggen for løven — og etterpå får lov til å benekte det hele!

I Norge har, såvidt jeg kan se, blant andre Johan Scharffenberg og W. C. Brøgger godtatt disse Olesens dokumentasjoner.

Som en prøve på Olesens milde uttrykksform noteres fra side 62—63:

«Det bemærkes, at hverken Guldberg eller andre har sigtet (utenriksminister) MUNCH for Landsforræderi. Det er POLITIKEN der anvender denne Sprogbrug på de Forhandlinger, der nu bevisligt har fundet sted.»

Fra side 25 siteres:

«Ifølge staaende ordrer paahvilede det Grænsegendarmeriet at yde den første Modstand ved Grænseoverkridelse. Den 8. april 1940 Kl. 13 indberettede Chefen, Oberst Paludan-Müller, til Finansministeriet (hvorunder Grænsegendarmeriet administrativt sorteres), at Situationen var yderst alvorlig, at de tyske tropper stod ca. 1,5 km fra Grænsen, og at Grænseoverskridelse kunde ventes i løbet av faa Timer. Finansminister (senere statsminister) V. Buhl gav derefter følgende telefonisk ordre:

«Hvad der end sker, maa Korpset ikke skyde.»

(Den parlamentariske kommisjons beretning I, aktstykker s. 118.)

A. L.

ble det helt stille og stillheten oppfattet vi som et dårlig tegn. Stabssjefen, oberstløytnant Petrov, grep telefonen og begynte å prate høyt med arméstaben, og vi så på ham alle sammen og hørte hvordan ha lo, for å føre oss bak lyset på en like frekk måte som selve Stalin løy overfor alt folket og partiet når han erklærte at nasjonen var fullt beredt til å knuse fienden på dens eget territorium.

Blant frontkjemperne var det en utbredt mening at både Stalin og visse militære ledere hadde skylden for det store antall feil som ble begått da de tyske tropper uhindret fortsatte sin invasjon i Sovjet. De fastholder Khrustsjovs anklage mot Stalin som den ansvarlige for den fullstendige mangel på militær beredskap på den tid Hitlers arméer nærmet seg, og likeledes for de store nederlag i krigens første fase. Sovjetstyrker måtte i flere tilfelle under forsvaret av Krim, hva jeg selv var vitne til, ta opp kampen mot en overveldende våpenmakt. Ikke minst var det stor mangel på våpen. Det er den nakne sannhet om krigens første fase, da vanskelighetene med ett tårnet seg opp.

Stalin hadde svekket landets forsvar allerede før krigen ved sin likvidasjon av de fremste strateger. Således erklærte Stalin allerede under den første mai-paraden at landet kunne være stolt av å ha en slik militær leder som general Tuchatsjevskij. Men da paraden var over, ble den velkjente revolusjonshelt marskalk Tuchatsjevskij skutt straks han sammen med Stalin kom innenfor Kremles murer. Innen militære kretset ble Stalin ansett som sinnssyk. Slik ryktene fortalte, hadde Stalin ved flere anledninger utnevnt flere divisjonsgeneraler til armé-sjefer, men i det øyeblikk de nye sjefer skulle overta sine kommandoer, forandret Stalin sin oppfatning og lot dem simpelthen skyte.

Det smertelige faktum er at Stalin løy overfor partiet uten at almenheten skjønte noe, på samme måte som vår stabssjef Petrov åpenlyst og frekt fremsatte sine løgner overfor oss soldater. «Tyskerne er så langt borte at vi trygt kan sitte her en ukes tid og vente på dem,» sa han, og la til «dessuten er vi ualmennelig godt rustet med våpen, så vi lett kan slå ethvert angrep tilbake.» Og idet han sa dette kunne vi tydelig iaktta hvordan de tyske infanteritropper beveget seg mot oss bare i høyden et par kilometer borte.

RALPH HEWINS -

(Forts. fra side 2)

retrekker jeg hans enkes benektelse av at dette «Odessa-ekteskap» noensinne fant sted for den dubiose innførsel i norske militære ruller (s. 57—58). Hun har forsvunnet sporløst og det er ingen melding om skilsmisse (Vogt, sidene 57—58). Så dette ubeviste ekteskap er et løst grunnlag for herr Vogt når det gjelder å påstå at det var forklaringen på at Quisling ønsket å forbli på sin post i det hungerrammede Russland. Hvis han faktisk hadde giftet seg, så ville det ha vært langt mere naturlig å ta sin brud vekk fra Russlands færer og nød enn å forbli der — noe han også gjorde da han virkelig giftet seg med den trofaste Maria Vasiljevna Pasak. (Mitt kapitel 8.)

At Quisling «i en periode av to år opererte som Prytz' svartebørsagent i Moskva» (Vogt, s. 68) er kategorisk benektet av den gjenlevende nordmann som var i den stilling at han kunne vite det (min s. 59—60), og det er derfor ingen grunn til at han skulle bli forhørt av G.P.U. Her har herr Vogt blandet sammen. Det var Prytz som ble forhørt og vendte tilbake «kritthvit». Det er heller ikke sannsynlig at Quisling skulle bli innviklet i tvilsomme forretninger ettersom hans nøysomhet og manglende interesse for penger er alment kjent. Som herr Vogt sa (foran), så var det intet annet enn godt å si om Quisling på kontoret og privat på den tid. Vi er enige om dette, som er hovedsaken, om ikke om detaljene.

Hvorfor herr Vogt understreker «serving on the staff of the Norwegian Legation in Moscow» i begrunnelsen

«Men kamerat stabsoffiser, der kan De jo se at tyskerne kommer imot oss,» ropte jeg, men til min forbause ble jeg skarpt kritisert for denne troskyldige advarsel. «Ti stille, det gjelder ikke deg,» skrek en av offiserene straks til meg.

Også de andre så hvordan tyskerne nærmet seg, men ingen turde nevne noe for ikke å bli skutt for det. Geværer var alt vi i staben hadde med oss for å ta kampen opp med tyskernes kolonner som var utrustet med automatvåpen, tanks og kulesprøyter. Stabssjefens løgnaktighet og freidige propaganda hjalp oss ikke til å unnsnippe fra denne kritiske situasjon. Tvertimot, få timer etter måtte staben som sådan innstille sin opprinnelige virksomhet.

for at Quisling mottok ordenen «Honorary Commander of the Order of the British Empire» 2. november 1929 for utviste tjenester med beskyttelsen av britiske interesser i Sovjetsamveldet, er uklart. På hvilken annen måte skulle en utenlandsk diplomat ha kunnet beskytte et annet lands interesser under et brudd i de diplomatiske forbindelser enn som knyttet til en diplomatisk misjon? Den kjensgjerning at Quisling mottok en så høy orden før den ble devaluert, viser at han i sannhet ytet utmerket tjeneste. Det er pointet. Den kjensgjerning at premierminister Chamberlain erkjente mottagelsen av Quislings telegram av 11. oktober «med takk» antyder at C.B.E.-en betød noe. Det gjør også den kjensgjerning at britene brød seg med å annullere hans orden 22. mai 1940. Quisling hadde høyere rang enn både dr. Axel Wenner-Gren og direktør Birger Dahlerus, de svenske forretningsmenn som Chamberlain og president Roosevelt lyttet til. Så hva meningsløst var det i at major Vidkun Quisling, C.B.E., tidligere forsvarsminister, henvendte seg til statsmenn med nøytrale fredsforslag — på et tidspunkt da krigen også fremdeles var «phoney»? Utenriksdepartementet gjorde også diskrete henvendelser til begge parter.

Kort sagt, C. B. E.-en var et nyttig aktivum i Quislings lange og utholdende kampanje for å holde Norge utenfor krigen og han hadde all mulig rett til å benytte seg av den. Det var ingen «selvovervurdering» som herr Vogt påstår (s. 72). Under enhver omstendighet var Quislings initiativ mere konstruktivt enn noe som ble tatt av den norske regjering.

Dernest kommer herr Vogt over til Quislings tilnærmelser til venstrelederne Olav Scheflo, Jacob Friis og Martin Tranmæl, etc. Som forfatteren ganske riktig bemerker «i 1925 var deres formål å lave revolusjon, i 1932 bl. a. å styrte Quisling som forsvarsminister» (s. 82—83). Det er ingen uenighet mellom oss (min s. 77).

Forklaringen på Quislings skifte fra venstre til høyre er selvsagt forandringen av regimet og politikken i Russland mellom 1925 og 1932. Som herr Vogt sier (s. 93): «NEP-politikken med konsekvenser og fremmed kapital ble erstattet med den første femårsplan.» Stalinismen hadde holdt sitt inntog. Quisling ble «desillusjonert» (s. 84). Hvor rett han hadde!

I 1931 startet Quisling og Prytz Nordisk Folkereisning for «å skape en fast front overfor bolsjevismen og dermed i stifternes mening overfor de norske arbeiderpartier» og «å få slutt på kiv og strid innen partiene og erstatte disse med en samling på nasjonal basis» (Vogt, s. 96). Enig, skjønt forfatteren unnlater å nevne at dette var fortsettelsen av Fedrelandslaget som Nansen og andre fremragende nordmenn hadde vært interessert i. (Min side 84—85.)

Men herr Vogt sier uttrykkelig: «Hverken Michelsen eller Nansen hadde kunnet skape noen nasjonal regjering utenom partiene under krisene i 20-årene!» Og hvis det ikke betyr at Quisling forsøkte å følge i Michelsens og Nansens spor, så har ordene mistet sin mening (s. 96). Ytterligere, hvis dette faktisk er hva herr Vogt mener å si, så er jeg rettfærdiggjort på et meget viktig punkt. Og det er Quisling også. Hans bestrebelsler hadde respektabilitetens stempel.

Herr Vogts kommentar er en selvmotsigelse — at Nordisk Folkereisning var «patetisk» og «det var derfor ikke til å undres på at stiftelsen av Nordisk Folkereisning ble hilst som lansering av et norsk naziparti». Herr Vogt tilføyer faktisk: «Hitler, som ennå ikke var kommet til makten» og «hverken Prytz eller Quisling på det tidspunkt følte noen som helst tilknytning til Tyskland. Alttså: Prytz' og Quislings beundring for Storbritannia og britiske institusjoner var ekte» (s. 96—97). I virkeligheten var Nordisk Folkereisning — forløperen for Nasjonal Samling — ikke nazistisk. Herr Vogt og jeg er fullstendig enige (min s. 102—103).

Om Menstad-oppstanden 8. juni 1931, og Quislings tale i Stortinget 7. april 1932 — i begge tilfelle avslørende Arbeiderpartiets undergravningsvirksomhet — er herr Vogt og jeg også helt enige (hans s. 100—103 og min s. 104—119). «Quisling hadde kortsagt retten på sin side, sosialister og kommunister uretten.» (Vogt, s. 103.)

Herr Vogt har intet å tilføye mitt syn på «peppersaken» (hans s. 104—112 og min s. 110—104). Heller ikke nevner han de viktige Kullmann- og Grønlandstridigheter, som begge falt ut til fordel for Quisling (min s. 108—110). Så rimeligvis er ikke disse anførsler med blant mine «spekulasjoner i løgn».

(Forts. i neste nr.)

Kulturfronten -

(Forts. fra side 5)

de ferierende sangerbrødre skulle ha noen skyld i hva en offiser måtte ha gjort i en desperat situasjon.

Hvor umåtelig lettvinnt — og infamt — er det ikke av regissør Staudte å trekke frem de tidligere nevnte såkalte tyske egenskaper. Det lar seg ikke nekte at når et tysk Gesangverein er på utflukt, så er de syngende og brølende Mitglieder — for en kjølig innstilt nordboer iallfall — noe henimot en både psykisk og fysisk påkjening. Den som engang har møtt dem, glemmer dem ikke så lett. Han eller hun er allerede forutinntatt når sangerbrødrene for første gang viser seg på scenen. Man blir heller ikke så særlig overrasket når man blir stilt ansikt til ansikt med den berømte tyske brutalitet. Men bør man da ikke straks påpeke den kjehsgjerning at brutalitet neppe er en tysk spesialitet? Vi som gjennomlevet det norske mareritt i 1945, kan ha atskillig å berette om hjemlige representanter for dette «tyske» karaktertrekk. Og et folk som frembringer eksemplarer av voksne, sterke mannfolk der skamslår og ødelegger for livet 15 måneder gamle spebarn, bør gå svært stille i dørene, iallfall hvis man skal hevde det kollektive ansvarsprinsipp.

Vi for vår del kan aldri gå med på at det kollektive ansvar bare skal gjelde den tapende part. Hvis herr Mayer og herr Schultze er medansvarlige for redslene i Auschwitz, så må sannelig også mr. Brown og mr. Jones bære sin del av ansvaret for den djvelske terrorbombing av hundretusener flyktninger i Dresden, for bruken av fosforbomber der mennesker brente som levende fakler, og for den ufattelige forbrytelse med Atombomben mot Hiroshima.

Det er nok ikke bare i Yugo-Slavia at «herrereiser» kan få ubehagelige konsekvenser. Hvis vi nå ser litt fremover i tiden og tenker oss at det endelig er blitt fred i Vietnam. La oss da arrangere en amerikansk «herrereise» i det krigsherjete land. De amerikanske «herre» ankommer til en landsby i jungelen. Det er bare ruiner der og de få beboere er avvisende og fiendtlige overfor de bråkende og lystige turister. Det viser seg at landsbyen har vært bombet sønder og sammen av amerikanerne til straff for et bakholdsangrep av vietcongske snikskytttere. Mr. Brown og mr. Jones skjønner ikke at dette vedkommer dem, de har aldri vært i Vietnam før.

Og så for å «bevise» herrenes medansvar kunne vi passende la visse amerikanske karakteregenkaper passere revy, og er de tyske sangerbrødres egenart lite sympatisk, så er død og pine de amerikanske ikke bedre. De gummityggende, selvgode og minst like taktløse amerikanske «herrer» er av samme ulla.

Men vi norske er storartede, ikke sant? Å langtifra. Vi husker en 17. mai i en norsk ambassade et sted i utlandet. Der var bare norske gjester. Og for en forsamling! Etter den første klossete usikkerhet så vi dem som de var: taktløse, bråkende, nesevise, udannede, fulle og halvfulle. Hvis vi ikke visste bedre, skulle vi ha trodd de var — tyske. Eler amerikanske. Nei, vi norske er minst av alt noen herrer. Vi tenker på mannen som spurte om hvorledes han skulle finne frem til et Londonerhotell der vesentlig var frekventert av norske. Jo, var svaret, når du kommer til et sted hvor det hele døgnet raver fulle folk utenfor og det rett som det er foregår slagsmål, da har du funnet hotellet.

Vi ser for oss i fantasien en annen «herrereise». La oss gå noen år tilbake i tiden og tenke oss at engang i slutten av 40-årene kommer endel lystige turister frem til et avsidesliggende sted i en dal i Norge. De møter bare kvinner der og på turistenes spørsmål om mat og husly får de et blankt nei. Men hvorfor i all verden, undrer de besøkende seg, vi er første-klasses folk, har dere ikke hørt om Erik Blodøks, Arntzen, Annæus Schjødt, O. C. Gundersen? Jo, kvinnene har hørt dem nevne, men deres menn har enten møtt sin død foran eksekusjonspeletongene eller de vansmekter i fengsler og fangeleire. Alt hva de nå innesperrete eier er tatt fra dem, ja endog stillinger og levebrød for fremtiden. Og hva har de forbrutt? Hvorfor tilsviner man dem med «landssviker»-navnet? Hver enkelt har kjempet for Norges sak hver dag gjennom 5 lange år i stadige opprivende og nerveslitende konflikter med okkupantene. I stedet for takk og pris for deres oppofrelse ble de kastet i fengsel av folk hvis eneste innsats for de flestes vedkommende var å gå med binders i knappullet eller nekte å sitte ved siden av en tysker på trikken.

Nei, kvinnene hadde hverken mat eller hus. Kanskje kunne de dele sine beskjedne smuler med noen som bar sin del av den kollektive skyld for forbrytelsen mot patrio-

TEORI OG PRAKSIS

«Nød lærer naken kvinne å spinne», heter det i et gammelt ordtak. Selv Englands Labourregjering så seg nødsaget til å bremse på innvandringen fra de farvede Commonwealthland og nu har en også måttet slå følge i Sverige. Skal en tro EX-PRESSEN — noe som ellers kan synes vanskelig etter skandalen med «nazikomplotet» — så er det det svenske LO som har tvunget regjeringen til å gripe inn på samme måte som i England. I slutten av fjoråret kom det mellom 100 og 200 innvandrere pr. dag til Trelleborg, men etter at de nye bestemmelser ble satt ut i livet — de krever arbeidstillatelse på forhånd eller et visst kontantbeløp ved innreisen — er det høyeste tall på en dag 29. Og så står da jugoslaver, grekere og tyrkere i kø ved den svenske grense, mens DAGBLADET gråter krokodilletårer over disse «menneskelige tragedier». Mens altså England og Sverige har fått sanne at det er forskjell på vakre demokratiske talemåter og den hårde virkelighet, så er vi her i landet fremdeles så underutviklet at vi planlegger egen

tiske landsmenn, men aldri når det gjaldt de virkelig skyldige, bakmennene for gemenheten, folk som hadde sviktet all rett og anstendighet og som ikke eide skam i livet. For rettsvikerne er vår dør stengt.

En slik «herrereise» ville uvegerlig ha endt galt.

Så har vi da fått tyskeren Rolf Hochhuths beryktede og omstridte skuespill «Der Stellvertreter» til Norge. Og påny har vi hetsen der. Dagbladet skriver naturligvis om «forbrytergjengen fra det tredje rike», og den tidligere ungnazisten Odd Stein-Andersen kan i Aftenposten fortelle om «den trøstesløse onde sirkel i nazistenes nihilistiske ansvars-system». Den som bare hadde noen båndopptak fra hans propagandataler i Logens store Sal. Da hadde pipen en annen lyd.

Vi skal ikke ofre store plasser på «I hans stad» som stykket heter på Det norske Teatret. Det glir inn i den bedrøvelige rekken av tysk samvittighetsvask, dog med den forskjell at her har man hatt den frekkhet å gjøre den katolske kirkes overhode medansvarlig i menneskeutryddelsen. Ja, hvem er ikke

privatimport av tyrkere og tunesere!

*

SLIPP HESS LØS!

FOLK OG LAND har som kjent i årreker forsøkt å vekke verdens samvittighet når det gjelder den ulykkelige «Fredens fange», Rudolf Hess, som har sittet inneperret siden han i 1941 foretok sin dumdristige flyvning til England for å forsøke å bringe verden fred. Hess er nu 71 år gammel og har ikke sett sin eneste sønn siden han var tre-fire år. Nu krever også den britiske avis «Sunday Express» løslatelse av Hess og peker på at hvis han hadde vært en morder, så ville han forlenget vært satt på frifot. Det er ellers en særlig ulykkelig skjebne som forfølger Hess. Først havnet han mellom det britiske og russiske diplomatis mellestener, noe som førte til den meningsløse domfellelse i Nürnberg. Nu er han det siste ledd i Vest-Berlin mellom de fire allierte forbundsfeller fra verdenskrigen, som skifter om å holde vakt over Spandaufengslets tre fanger med et kompani.

*

medansvarlig? Dagbladet kan fortelle at selv i Norge var det nordmenn som stilte seg til disposisjon for «die endgültige Lösung». Vi har vanskelig for å tro at noen frivillig ville gå med på det. Vi er alle mennesker og alle har rett til livet.

Det er dessverre så ørkesløst å grave i den onde fortid, og tyskerne bør minst av alle gjøre det. Kanskje til en avveksling amerikanerne skulle prøve — skjont de har vel nok å svare for med det de begår i nutiden.

I all diskusjon omkring «Der Stellvertreter» var det forøvrig en innsender i Aftenposten som traff hodet på spikeren. Like etter tyskerens okkupasjon av Norge, skrev han, hadde han hørt en kone på Vestlandet indignert utbryte: «Han Hitler skulle ha vært te'snakka så hadde'n latt være.» På samme naive linje mente innsenderen tendensen i skuespillet var. Dette skjebnesvangre og betydningsfulle at Hitler skulle ha vært te'snakka av Paven og at han da ville ha latt være, var ikke annet enn det rene vrøvl. Hitler ville ha gitt blaffen.

Nettopp.

Hors de Combat.

—o—

AMERIKANSKE KRIGSFORBRYTERE

Siden amerikanere av alle slags kulører spilte en fremtredende rolle under de såkalte rettsforhandlinger i Nürnberg, kan det ha sin interesse å notere at for det internasjonale Røde Kors i Genf foreligger det pålitelige meldinger om at begge parter i Vietnam handler direkte i strid med Genferkonvensjonen. Krigsfanger blir torturert og drept langsomt. Sårede blir skutt, stukket i hjel eller kastet ut fra helikoptere. Sykehus blir antent og sivilbefolkningen slaktet ned. I Hanoi blir da også fangne amerikanske piloter dømt som krigsforbrytere.

*

SAS ER OM SEG

Det berømmelige Vinlandskart som gir et nytt om enn overflødig bevis på at vikingene kom til Amerika før Kolumbus, er ifølge en tysk avis blitt utnyttet av SAS til en vervekampanje. I flyselskapets ekspedisjonsvinduer i USA og Kanada er det stillet opp kopier av kartet med følgende slagord: «Skandinaver har større erfaring enn andre når det gjelder å krysse Atlanterhavet.» Er det Medbøe som har vendt tilbake til vikingene?

*

Vask, maling,
tapetsering,
mønstermaling

RIMELIG

1. KLASSES FAGMANN

— Telefon 26 55 30 —

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia
Utlendet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,—.

Bruk postgiro nr: 16 450.

Utgever A/S Folk og Land

Viking Boktrykkeri